ששמע השומע ומעה כו' ממאוהו משום כלים המאהילים על

דנגע בכלים המאהילים™ שהן טמאין טומאת ז׳ כדין הנוגע בטמא מת

דטמא טומאת ערב מדאורייתא והשה למה טעה השומעב והיה סבור

המת. פי׳ בקונטרס טמאוהו לאיכר טומאת ערב משום

 לקמן קטו. זבחים יג.),
ב) [לעיל טו.] ע"ז לט: חולין
לו:, ג) [מוספחה פ"ח],
מהרש"ל ומהר"ם כחבו דהך עם דיבור התוספות דבסמוך ד"ה ועל כו' כולם דפמון ד"ה ועל כו' כוכם דיבור אחד עם דלעיל ד"ה שממע, ה) חיבורי אוהל במת והאדם כו' כל"ל. מהרש"א ועי ר"מ ורש"ל, 1) [כלים פכ"ה מ"ב], 1) [וע"ע חום׳ פסחים ג: ד"ה אין ותוס׳

הגהות הב"ח

(A) תום' ד"ה הניחא וכו' במס' מכשירין. נ"ב בתוספתא תני הכי ולא במשנה עיין בפ' ד' ממסכת סרב שמשוו ו״ל:

גליון הש"ם

גמ' גוזרני מומאה אף על המסיקה. עי' חגינה דף כה ע"א תוס' ד"ה יתננה: שם הניחא למ"ד כלי ממא חושב. עי׳ טורי אבן חגיגה חושב. ער טורי מכן תניגה דף יט ע"ל ד"ה ידיו טסורות: רש"י ד"ה הניהא. ל"י היכא. ע" ברכות דף כה ע"ב ברש"י ד"ה מלן שמעת ליה כו' וש"נ: תום' ד"ה אמר ד"נ ובו' אפי היכא אמר ד"ע ובו' אפי דלא שייך מומאה כחיבורין. ע'י צב"מ דף קס ע"ב מוס' ד"ס על 6דס: תום' ד"ה גוורני מומאה וכו' לא שייך ביותם המוחל וכו'. רפ"ט דטהרות ברע"ב

הגהות הגר"א

[8] גב' וולר"נו דאמר כו'

מוסף רש"י

הבוצר לגת. הכולר ענכים לדורכן כגת ולעשות מהן יין (ע"ז לט:) לחילו הכולר לנימוקין יין היולא מהם אין מכשירים דלא ניחא ליה (דעיד מכפירים דכם ניחח ניה (פעיד 10). שמאי אומר הוכשר. לענין טומחה במשקה המלף, הואיל ולכך הן עומדין ניחא ליה במאי דנפיק מנייהו ע"ז שם). בוצרין בטהרה. (עביו שט). בוצרין בטורה. בכלים טהורים, ואין מוסקין בטהרה. בזימים קא קרי מסיקה ואין לריך למוסקן בטהרה, דלא משיב מוהל היולא מהן להכשיר, שאינו שמן גמור אלא היולא על ידי הבד, אבל יין הוב על הענדים מכשירן דניחא ליה

רבינו חננאל

ניה (פסחים ג:).

מרדע שאמרו אין בעבי טפח ויש בהקיפו טפח והוא לא חשיב ליה אוהל עד דהוי בעביו טפח. וגזרו על הבוצר לגת כר׳. אוקימנא לעילא שתיק ליה הלל לשמי, פי׳ מי שבצר ענבים לדרכן בגת, אומר היה שמאי שאין היוצא מכשיר אותן הענבים, שכוונתו להוצאת יין מהן ואמרו בזה כמה טעמים. אחד גזירה שני שמא יבצרנו בקופות

שהו דלה בעינן פותח טפח אלה לשוויה אהל להביא טומאה תחת ראשו השני להביא טומאה על אחרים אבל לגבי דידיה בכל שהו וטמאוהו לאיכר טומאת ערב משום שנגע באותו כלי שהוא אב הטומאה ווה שנגע בו ראשון והשומע טעה לומר שעשאוהו לאיכר אב הטומאה לטמא ז' ולטעון הזייה: אני אמקן שיהו דברי חלמים. שאומרים עובי המרדע מביא טומאה קיימין יש דבר שמביאין עליו טומאה ממש לטעון הזייה מדבריהם כגון על האדם הנושאן שטמח בו טומחת מגע מן התורה גזרו עליו בעובי המרדע ליטמא טומאת אהל מדבריהם גזירה הקיפו משום עביו דכיון דמטמאת ליה על כרחד טומאה דאורייתא לאלרוכיה הערב שמש והוא לא נגע במת כסבור שמשום אהל אתה מטמאו ומשום שיש בהיקפו טפח וכיון דלא מטמאת ליה טומאת ז' אתי למימר באהל גמור נמי טומאת ערב אבל שאר אדם וכלים שחין נוגעין בו וחין עליך לטמאן כלל אין מביאין שום טומאה אלא בפותח טפח. ר"ע מילחייהו דרבנן פריש: וא"ר ינאי גרסינן: מרדע שאמרו. דמביא את הטומאה על נושאו לטמאו שבעה מדבריהם: אין בעביו טפח. דאם כן הוי אהל דאורייתא: ולר' טרפון. דאמר לא גזרו שום גזירה אלא בדין תורה דלא טמאוהו אלא טומאת ערב משום מגע בלרי להו י"ח: בנות כותים כו' ובאידך. דמניח כלים: סבר לה. ר' טרפון כר' מאיר דחשיב ליה בי"ח דבר ואפיק הא ועייל הך דבנות כותים: מפני מה בולרין בטהרה. מפני מה אתה מלריך לבלור בכלים טהורים דקאמרת הוכשר ואין אתה מצריך למסוק זיתים בכלים טהורים: יכנם. לבית המדרש: והיולא אל ילא.

לפי שהיו רולין לעמוד במנין: קשה. לפי שהלל נשיא וענוותן: וגזור שמאי והלל ולא קבלו מינייהו ואתו תלמידייהו וגזור וקבלו מינייהו: מ"ט. הוכשר הא לא ניחא ליה בההוא משקה דנפיק וקאזיל לאיבוד: בקופות טמאות. דאתיא טומאת הכלי ומחשבה ליה למשקה להכשיר הואיל וטומאתו והכשרו כאחת: הניחא למאן דאמר. °לא ידענא היכא: חושב משקה. להכשיר אוכל שבתוכו ואף על גב דלא אחשביה הוא: מוופפות. כיון דלא אזיל לאיבוד ניחא ליה ליניאתו: הנושכות. אשכולות הנושכות זו את זו וכשבא להפרידן נסחט המשקה עליהן וכיון דעבד בידים ולח חפשר בלח סחיטה מכשר:

לובי

אקפח את בני. מלער היה על תורה המשתכחת ומקלל את עלמו: אקפה. אקברם לשון חיתוך וקילור: ששמע השומע. כשנשאלה השאלה על ידי מעשה בבית המדרש ושמע שטמאוהו וטעה ולא ידע משום מה טמאוהו הם טמאו את המרדע משום כלים המאהילים על המת שהכלי עלמו המאהיל טמא בכל

שמטע את בני שזו הלכה מקופחת ששמע השומע ומעה א האיכר עובר ומרדעו על השומע ומעה אי האינו עובו ובוו עי עי כתפו ואיהל צדו אחת על הקבר מימאו אותו משום כלים המאהילים על המת א"ר עקיבא אני אתקן שיהו דברי חכמים קיימים "שיהו כל המטלטלים מביאין את הטומאה על האדם שנושא אותן בעובי המרדע ועל עצמן בכל שהן ועל שאר אדם וכלים בפותח מפח וא"ר ינאי יומרדע שאמרו אין בעביו מפח ויש בהיָקפו מפח וגזרו על היקפו משום עביו [א] ולר' מרפון דאמר אקפח את בני שהלכה זו מקופחת בצרו להו א"ר נחמן בר יצחק אף בנות כותים נדות מעריםתן בו ביום גזרו ובאידך ס"ל כר' מאיר: ואידך יהבוצר לגת שמאי אומר הוכשר הלל אומר לא הוכשר א"ל הלל לשמאי בי מפני מה בוצרין במהרה ואין מוסקין במהרה א"ל אם תקנימני פגוזרני מומאה אף על המסיקה נעצו חרב בבית המדרש אמרו הנכנם יכנם והיוצא אל יצא ואותו היום היה הלל כפוף ויושב לפני שמאי כאחד מן התלמידים יוהיה קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל וגזור שמאי והלל ולא קבלו מינייהו ואתו תלמידייהו גזור וקבלו מינייהו מ"ם אמר (ר') זעירי אמר ר' חנינא גזירה שמא יבצרנו בקופות ממאות •הניחא למ"ד כלי ממא חושב משקין שפיר אלא למ"ד אין כלי ממא חושב משקין מאי איכא למימר אלא אמר זעירי אמר ר' חנינא גזירה שמא י יבצרנו בקופות מזופפות רבא אמר גזירה משום הנושכות (דאמר) רב נחמן אמר רבה בר אבוה יפעמים שאדם הולך לכרמו לידע אם הגיעו ענבים לבצירה או לא ונוטל אשכול ענבים לסוחטו ומזלף על גבי ענבים ובשעת בצירה

דיקרב בדיקרב בחבורים טמא ז׳ מדאוריי׳ כדאמר בפ״ב דע״ו (דף מ: ושם) ואפילו בחבורים על ידי אהל טמא טומאת ז' כדמוכח בריש אהלות (פ״א מ״ג) לכך נראה שטמאוהו לאיכר טומאת ז' משום טומאה בחבורים והשומע טעה לפי שאינו פשוט כ"כ דין טומאה בחבורים והיה סבור דמשום אהל טמאוהוג כיון שיש בהקיפו טפח לכך שנה כל המטלטלין מביאין טומאה לטמא כל אשר תחתיו

משום אהל בעובי המרדע": יאמר רבי עקיבא אני אתקן שיהו דברי חכמים קיימין שיהו

שטמאוהו טומאת ז' כיון דדבר פשוט

הוא שאדם הנוגע בטמא מת דטמא

טומאת ערב ועוד דמן התורה האיכר

טמא טומאת ז' משום טומאה בחבורים

כל המטלטלין מביאין מומאה על האדם הנושאו בעובי המרדע. משום אהל לטמאו טומאת שבעה °אפי׳ היכא דלא שייך טומאה בחבורים כגון שיש סודר מפסיק בין המרדע לבשרו שהסודר טמא טומאת שבעה משום חבורים דהיינו ה) חבורי אדם במת והאדם אינו טמא אפי׳ מדרבנן אלא טומאת ערב דטמא מדאורייתא כדמוכח בפ' ג' מינין (מיר דף מב: ושם) הגזרו שיהה אדם טמה טומהת ז' משום אהלי שלא יטעו אותם שאין יודעים דין טומאה בחבורים ויאמרו שטמא טומאת ערב משום אהל כיון שיש בהיהפו טפח א"כ אתי למימר שאין באהל אלא טומאת ערב לכך גזרו שיהא טמא ז' כאדם המיטמא באהל שלא חלקו אפילו יהא מפסיק בינו לבין המרדע שלשה סודרים או ד׳ ויהא אדם רביעי או חמישי או יותר ואפי׳ אם המטלטלין פשוטי כלי עץ שאינן בני קבולי טומאה דלא שייכא בהם טומאה בחבורים ודוקא בעובי המרדע שיש בהיהפו טפח אבל בפחות מכן ליכא למטעי כלל שהיא

משום אהלח ואף על פי שלא ידעו טומאה בחבורים לא יטעוש אלא ישאלו הטעס': ועל שאר אדם וכלים יא בפותח מפח. כיון דליכא נהן שום טומאה בחבורין בעי אהל חשוב כבשאר דבריםיב וא"ת למה טמאוהו ז' משום חבורים לר' טרפון והא מרדע פשוטי כלי עך הוא ולא מקבל טומאה דהא ע"כ איירי שאין הדרבן בחוך המרדע שאם יש דרבן בתוכו היהיג מטמח אפילו בכל שהוח כל מה שתחתיו דחרב הרי הוא כחלליד אפי׳ ע״י אהל כדמוכח בריש אהלות וכל הפסוק . דבחלל חרב דרשינן ליה בטומאת אהל בנזיר פ' כ"ג (דף נג:) ואור"ת דחשיב בית קבול מקום שנותנין דרבן במרדעת ולא הוי בית קיבול העשוי למלאות שאין קובעין אותו שם אלא פעמים מניחין ופעמים

מבי

מסירין מו וכן מוכח במסכת כלים דחשיב בית קבול דתנן" המרדע יש לו אחורים ותוך והא דתנן בפ"ט דכלים (משנה ו) כוש שבלע לינורא ומלמד שבלע דרבן כו׳ היו טהורים ונכנסו לאהל נטמא פי׳ הדרבן לבדו נגע בהן ככר של תרומה טהור משמע דמלמד חשוב פשוטי כלי עץ לכך טהור ככר של תרומה שנגע במלמד שהמלמד לא קיבל טומאה מן הדרבן ומלמד ומרדע מסתמא הכל אחד ואור"י דאיכא לאוקמי בכה"ג שא"א להוליא הדרבן אא"כ ישבר בית קבולו ולכך לא חשיב תו בית קבול: גוורגי מומאה אף עד המסיקה. פי' הר"ר פורת דלהכי לא גזרו על המסיקה דגזירה שמא יבלרנו בקופות מזופפות °לא שייך בזימים דמוהל היולא מהם לא חשיב משקה והא דתנן במס' מכשירין (פ"ו מ"ה) ^{טד} מוהל השמן כשמן י"ל דהיינו במוהל היולא לאחר אלילה "לאחר שעמדו בכומר ב' ימים או ג' ואחיא כר' יעקב דריש חבים (לקמן קמד:) אבל מוהל היולא ע"י מסיקה אפי׳ רבי יעקב מודה דטהור וכן גזירה דנושכות ופעמים שאדם יוצא לכרמו לידע אם הגיעו ענביו לבצור נמי לא שייך בהן והשתא אתי שפיר דתניא לקמן בריש חבית (דף קמה. ושם) המפצע בזיתים לידע אם הגיעו זיתיו למסוק אם לאו לא הוכשר": **הגיהא במ"ר ב**די ממא חושב משקה. יש במוספתאן (א) דמכשירין (פ"ד מ"ה) גבי עריבה שירד דלף למוכה ב"ש אותר הרי זה בכי יותן כו' בד"א בטהורה אבל בטתאה הכל מודים הרי זה בכי יותן דברי רבי מאיר ר' יוסי אומר אחת טמאה ואחת טהורה ב"ש אומרים בכי יותן ובית הלל אומרים אינו בכי יותן:

עדיין משקה מופח עליהם: ואידך אמר

רב נסים גאון

הניחא למאן דאמר לא כל הטמאות אמרו תיובתא, לרבן שמעון בן גמליאל

לרבן שמעון בן גמליאל **כיון** דאמר לא לכל טמאות אלא לטומאת מת, אלא למאן דאמר אף לכל הטמאות אמרו מאי איכא למימר. מחלוקת התנא קמא דפליג י אמר א אכל טמאות את אכוטמה מה, את אכאן יאמר אך יכל הטמאות אמר מאי אינה מהלוקות הוונא קמא ומינה. עליה רשב"ג והמשנה שחלקו בה התנאים היא שהזכירה כלי מתכות פשוטיהן ומקבליהן טמאין כר, ודבריה בראש פרי י"א מן מסכת כלים. אמר ר" ינאי ומדדע שאמרו אין בעברו טמח כרי. תמצא בתוספתא כלים פרק י"ד עובי המרדע כי אצבעות והיקפו טפח. הניחא למאן דאמר כלי טמא חושב את המשקין אלא למאן דאמר אין כלי טמא חושב את המשקין מאי איכא למימר. דע כי זו החלוקה נלאן למצוא אותה הרבה מהחכמים ולא תמצא אחד מן הקדמונים שפירשה וביררה, ואנא ברחמי שמיא כבר

מזופפות שאינז פולטות משהיז וכאילו מתכויז באותז משהיז ודעתו עליהז. שלישי גזירה משום הנושכות. פי׳ יש מי שאומר כגוז מהוכתוה שבן מרוטהו מסקין המא להמוכרון בהזהן מסקין הומה להיום בל הדרו ממשה בהון בשלין היש מי שהומה בהון שיש לקופות הללו אוגנין נושכות בהן העברים ופולטין משקין, ויש מי שאומר שנושך אדם מאשכול ונוטפין ממנו משקין. רוכ נחמן אמר גזירה שמא יש עליהן בשעת בצירה משקין ממה שולף עליהן ועודם מחוברין והמשקה ההוא עדיין טופח, פירוש טופח

יגעתי ומצאתי בתוספתא מכשירין (פ־ב) עריבה שירד דלף לתוכה המים הניתזין והצפין אינן בכי יותן, נטלה לשפכה בית שמאי אומרים בכי יותן ובית הלל אומרים אינן בכי יותן, במה דברים אמורים בטהורה אבל בטמאה הכל מודין שהן בכי יותן במיה דברים אמורים בטהורה אבל בטמאה הכל מודין שהן בכי יותן דברי ר"מ. בית היא המשורה בית שמאי אומרים היר זה בכי יותן וב"ה אומרים אינם בכי יותן, [פיז] סבר ר"מ כי בעריבה טמאה מודים ב"ש וב"ה שהון בכי יותן ומלי טמא חושב את המשקה ור יוסי סבר כי לא (פרש) [יש הפרש] אצל בית הלל בין [ערכה] ניסי אומר אחת טמאה, בית שמאי אומרים היר זה בכי יותן וב"ה אומרים אינו בכי יותן ומין כלי טמא חושב את המשקה. והזהר לך בזה הפירוש כי נסתר הוא מאד וכבר סייעני המקום לגלותו ולבררו.

הבו א ב מיי׳ פי״ב מהלכות טומחת מת הכנה ה סמג עשין רלא: קבו ג ד מיי פי״א מהלי טומאת אוכלין הלי א סמג עשין רמו:

תום' ישנים

א) ול"ד לקופן ועוף הפורח דלח חשבינן במס' אהלות דהא רגלי האיכר נוגעים בארן כשהוא עובר: בארן כשהוא עובר: ב) כלומר היה לך לגזור אף במסיקה משום דאי לא הא לא קיימא הא: (ג) והשתא נקט הבולר לגת אורחא דמילתא וה"ה בולר ללימוקין:

מוסף תוספות

א. על המת. תוס' הרח"ש. ב. דמשום אהל טמאוהו. תוס' הרא"ש. דליכא ברוחר ג. אע״ג ברוחבו זומ׳ הכח״ם T אפי׳ איוו נוגע במרדע או אפי׳ נוגע במרדע או אפי׳ בכלים דלאו בני קבולי טומאה נינהו כגון פשוטי כלי עץ. תוס׳ חכמים. ריטנ״א. . ה. אכל וו. אבל חכמים. ליעניית. 1. שמן התורה טמא טומאת ערב ומדרבנן טמא טומאת שבעה. מוס' הלמ"ע. I. וסבורין מוס' המלח"ם. T. וסבורין שהשלישי הוא טהור בלישי הוא טהור בלור מוס' המלח"ם. שאין לנו אלא טומאת אהל. מעכ"ל. לנו אלא טומאת אהל. מעכ"ל. לנו אלא שטומאת שיי אהל. מוס' המלח"ם. "ל בבית המדרש שטומאתן ע"י אהל. מוס' המלח"ם. "ל אשנה אותל ולהם, מוס' המלח"ם. "ל אשנה אלין תחתיו וליות ושאה דלעיל. בהו הך חששא דלעיל. ריטנ״א. [ועי שנת של מין. יב. כדין תורה. ריטנ״א. יג. המרדע. מוס׳ הלא״ש. יד. ואע״פ שאין הדרבן מגיע מן המת עד האדם מ"מ המרדע הוי יד לדרבן וחשיב ככלי מתכות להביא טומאה ל האדם כדתנן ב ג דמסכת כלים . המשמש את המתכת טמא ומתכת המשמש את העץ טהור. ואע״פ שנטמא ומתכוז הנשכוש אור הכן טהור, ואע״פ שנטמא הדרבן ע״י אהל ולא נגע במת אמרינן חרב הרי הוא כחלל. תוס' הרח"ש. טו. כדי (ועי' מהר"ס]. שלא יפגם. והביא ראיה לדבריו מהא ההביא ראיה לדבורו מהא דאמרינן בריש מסכת חגיגה (ג: דברי חכמים כדרבונות אי מה דרבן זה מטלטל אף דברי תורה מטלטלין ת״ל וכמסמרות נטועים, ואי קבוע במרדע אמאי קרי ליה מטלטל ממסמרות, אי משום שהמרדע מסום סו. הדרבן רג יחד כמו רגיל כן מסמרות יווו כמו כן מסמודונ כשהם נטועים בכלי המטלטל הם מטלטלים עמו. מוס' הלח"ש). 10. דלענין הכשר זרעים. מוס' הלח"ש). יו. פירוש ע"י שמתחממים. מוס' מוס' הלס"ש, יט. פרש"י ז"ל לא ידענא היכא, ואשתמיטתיה למרן ז"ל כי. ריטב״א. וועי׳ נסים גאוון.